

ULUSLAR ARASI KİTAP YILINDA « HERKES İÇİN KİTAP »

M. Türker ACAROĞLU

Millî Eğitim Bakanlığı
Basma Yazı ve Resimleri
Derleme Müdürü

I — NEDEN «KİTAP YILI»?

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü UNESCO'nun Paris'teki merkez binasında toplanan 16. Genel Konferansı, 9 Kasım 1970'te önemli bir karar aldı: 1972 yi «Uluslararası Kitap Yılı» olarak kabul ve ilân etti. Aynı zamanda, Genel Müdürün bu yıl için önerdiği faaliyet konularını kapsayan bir raporu da onayladı.

Bu kararın nedenleri, bununla gerçekleştirilmek istenilen şeyler nelerdir?

Istanbul'da, Paris'te, Bonn'da ya da New-York'ta herhangi bir kitapçıya giriniz: Hemen hemen her konuda sayısız eserler görüp şaşakalırsınız. Kitap sayısı hızla çoğalmakta. Oysa, dünyada çıkan eserlerin yarısı sadece yedi ülkede basılmakta: Amerika B. D., Federal Almanya Cumhuriyeti, Fransa, İngiltere, İspanya ve Sovyetler Birliğinde. Ama, bu yedi ülkenin nüfusu, dünya nüfunun ancak % 20'sini kapsar. Öte

yandan, dünya nüfusunun % 80'ini kapsayan Afrika, Asya, Lâtin Amerika ülkelerinde yayımlanan eserlerin toplamı ise, ancak % 25'i bulur.

Bir başka örnek: Asya'da en büyük kitap yayımcısı sayılan iki ülke —Japonya ile Hindistan— 100.000 nüfusa ortalama olarak 5 kitap, Afrika 2.5 kitap, Lâtin Amerika 7.5 kitap basmaktadır. Gerçekte, dünyamız, bugün dehşetli bir okuma açlığı çekiyor. Evet, az gelişmiş ülkeler —yani dünyanın beşte dördü— için bu okuma açlığı, çok kez gerçek bir kıtlık görüntüsünde.

Ancak televizyon, sinema, radyo; bu okuyup öğrenme gereksinmesine (ihtiyacına) bir ölçüde yardım ediyor; haberler, genel bilgiler verecek. Sanayileşmiş ülkeler için doğrudur, bu. Ama az gelişmiş, geri bırakılmış ülkelerin kitabı bunlardan üstün tutması için apaçık, pratik bazı nedenler var: Kitaptan her yerde, elektrik akımı, pil, herhangi bir makine aracılığı olmadan da yararlanılabilir. Fransız yazarı Robert Escarpit'nin UNESCO Genel Konfe-

ransında dediği gibi : «Kitap; en basit, en ucuz, en etkili iletişim (communication) aracı olarak kalmaktadır. Bu nitelikleri kapsayan başka bir araç, daha icat edilmedi. Kitap, gelişme ve kalkınmanın kalbidir.»

Peki, ama okulu bitirdikten birkaç yıl sonra, okur-yazar olmaktan çıkan insanlar, neden böyle oluyor?

Bu soruyu cevaplandırmak, pek kolay değil. Bunun belki bir sürü nedenleri var. İşte, Uluslararası Kitap Yılı, umulur, ki bu nedenleri ortaya çıkaracak. İlkin, insanlar, çokluk, okumak için kendilerini ilgilen-diren konularda eser bulamıyorlar. Bu sorun, yalnız az gelişmiş ülkelerin sorunu da değil. Okuma - yazmayı daha yeni öğrenmiş, yetişkin bir adamı düşünelim. Ona çocuk kitapları veremezsiniz, onun bildiği sözcükler belki de bir genç öğrencinin bildiklerinden fazla değildir. Ona gerekli olan kitaplar, hem ihtiyaçlarına, hem de zekâ yaşına uygun olmalı. Uluslararası Kitap Yılında alınacak bazı tedbirlerin, bu gibi sorunların çözümlenmesine bir başlangıç olacağı umulmakta.

Uluslararası Kitap Yılı'nın başlıca amacı, toplumda kitabın rolü üzerine, herkesin dikkatini çekmek olacaktır. Bugün kitaplar, yığın haberleşmesinin belli - başlı araçlarından biridir. Kitap yayım ve dağıtım tekniklerinin çok ilerlemesi sayesinde; kaliteli, ucuz kitaplar, gitgide daha geniş bir okuyucu yığını buluyor. Şimdi dünyada gerçek bir «Kitap

ihtilâl»nden bile söz ediliyor. UNESCO Genel Merkezi'nin 1965'te Paris'te yayımladığı önemli bir kitabın başlığı şu : «La Révolution du livre - Kitap ihtilâli». Bunu, az önce adını andığımız, Bordeaux Edebiyat Fakültesi profesörlerinden Robert Escarpit yazdı. Bir Edebiyat Sosyolojisi Merkezinin müdürü olan yazar, üç bölüme ayırdığı eserinde, kitabın günümüz dünyasındaki görevlerini, basım işinin yeni çehresini, gelecek yıllara ait umutları inceler. Sonuç olarak, kitap konusu üzerine birçok eseri bulunan yazarın kanısınca, son yıllarda dünyanın kitap konusundaki dönüşümleri, büyük bir ihtilâl ölçüsündedir.

Kitap sayısı arttıkça, kitap okuyanların sayısı da hızla çoğalıyor. Nüfus sayısı arttıkça, eğitim - öğretim genişledikçe, boş zamanlar çoğaldıkça; kitap piyasası da canlanıyor. Dağıtım sistemlerinin yenilenmesi, kitaplık hizmetlerinin yayılması, hele okul kitaplıkları, halk kitaplıkları, gezici kitaplıklar gibi servislerin çoğalması sayesinde, kitaplar, bugün artık öğrencinin ve halkın ayağına kadar götürülmüştür.

Radyo ve televizyon gibi «elekttronik» denilen iletişim araçlarının ilerlemesiyle, kitabın rolü, bir parça değişti. Bununla birlikte, bu genel gelişme kadrosunda, kitapların etkisi sürüp gidiyor, hattâ gücünü daha da artırıyor. Üstelik, var olan haberleşme araçları arasında, kitabın, bilginin en esaslı gereci olarak kalıyor.

Kitabın rolüne değgin bu sav (thèse), kitaplara karşı gitgide daha canlı bir ilgi yaratmaktadır. İşte, UNESCO Genel Konferansı, UNESCO amaçlarının gerçekleştirilmesinde bir yardımcı olan kitabın anlam ve önemine işaret etmiştir. Bunun için, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'da bir dizi bölgesel toplantılar düzenleyerek, az gelişmiş ülkelerde kitapların yayım ve dağıtım işlerini canlandırmak istemiştir.

Bu bölgesel toplantılar şunu gösterdi: Az gelişmiş ülkeler, ekonomik ve toplumsal kalkınmayı sağlamak için kitaplardan daha çok yararlanmak, yeni bir çalışma programı yapmak istiyorlar. Kitaplar, teknolojinin yeni ilerlemelerini bir izleme aracı olarak kabul ediliyor. Kitaplar, özellikle yeni tekniklere alışma ya da eski tekniklerde bir gelişme olanağı sağlar.

Kitap işleriyle ilgili uluslararası meslek dernekleri; halkın, hükümetlerin, uluslararası kurumların dikkatini kitap konusu üzerine çekmek için bazı yeni tedbirler alıyorlar. Dilekleri şu: Uluslararası Kitap Yılı'nın etki ve sonuçları, 1972'nin çok ötelere kadar sürüp gitsin! Bu yıl boyunca yapılacak faaliyetler, özellikle kitapların yayım ve dağıtımını canlandırmak gibi işler, örneğin, Birleşmiş Milletlerin ikinci on yıllık kalkınma plânlarına olduğu kadar, ulusal kalkınma plânlarına da bağlanabilir. Amaç, 1970-1980 yılları arasında, dünyanın ekonomik

ve toplumsal kalkınmasında kitapların oynayacağı rolü tam olarak belirlemektir.

Bu Danışma toplantılarına katılan uzmanlar, şu örgütlerin üyeleridir: Kitapçı dernekleri uluslararası birliği (CIAL); Yazar ve besteci dernekleri uluslararası konfederasyonu (CISAC); Uluslararası dokümantasyon federasyonu (FID); Kütüphaneci dernekleri uluslararası federasyonu (FIAB); Uluslararası yayıncılar birliği. Yayın işlerinin pek canlı olduğu bazı ülkelerin uzmanları da bu toplantılara katılarak, bir çalışma raporu ve programı hazırladılar.

II — BU YIL DÜNYADA VE BİZDE NELER YAPILABİLİR?

Bu yılın parolası: «Herkes için kitap» tır.

Uluslararası Kitap Yılı'nın ilk konusu, telif haklarını koruma bakımından, yazarların, çevirmenlerin faaliyetlerini teşvik edici tedbirlerin alınmasıdır.

Türkiye'de yazalarıyla geçinebilen kaç yazar, kaç çevirmen var? Eskilerden Ahmet Mithat, Ahmet Rasim, Hüseyin Rahmi Gürpınar gibi yazarlarımız, Ahmet İhsan Tokgöz gibi çevirmenlerimiz kendi yazdıklarıyla, çevirdikleriyle geçinirlermiş. Bugünkülerden de Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Kemal Tahir gibi hikâyeci ve romancılarımız, kendi eserleriyle, Vahdet Gültekin, Samih

Tiryakioğlu, Semih Yazıcıoğlu çevirileriyle geğinmişler, geğinmektedirler. Ama bunların sayısı pek az. Demek oluyor, ki bizde telif hakları yazar ve çevirmenleri besliyecek durumda değil.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunumuz 1951 tarihlidir. Aradan 21 yıl geğmiş. Yeni ihtiyaçlar doğmuş. Yürürlükteki kanun yeterli değil. Telif haklarına ilişkin uluslararası başlıca iki anlaşma - Berne Anlaşması ile Unesco'nun hazırladığı Evrensel Anlaşma az gelişmiş ülkelerin hakları korunan eserleri kolayca elde etmeleri için, yakınlarda yeniden gözden geçirildi. Türk telif hakları kanununun da yeni baştan ele alınması gerekli. Ayrıca, yazar ve çevirmenlerimize özel ya da resmi ödülleri, armağanlar vermeyi düşünmeliyiz. TRT ile Sait Faik Abasıyanık ödülleri dışındaki armağanlar pek yeterli sayılamaz.

Uluslararası Kitap yılının ikinci konusu, kitapların yayım ve dağıtımını ile kitaplıkların geliştirilmesidir. Yayıncılar, kitapçılar, kütüphaneciler bu konu ile doğrudan doğruya ilgilidir. Bu konuda yapılabilecek işler şöylece özetlenebilir :

1 — Az gelişmiş ülkelerde kitapların basım ve dağıtımını çoğaltmak, bu ülkelerle gelişmiş ülkeler arasında kitapların yayılmasını teşvik etmek.

2 — Her ülkede kitapların yayılmasını geliştirmek.

3 — Grafik sanat tekniklerini, basımevi yöntemlerini mükemmel-leştirerek, kâğıtta en iyi gereçleri sağlayarak kitap basımını kolaylaştırmak.

4 — Kitap sanayii personelini yetiştirmek.

5 — Kitaplıkların, her çeşit dokümantasyon (belgeleme) merkezlerinin gelişmesine yardımcı olmak.

6 — Kitaplık ve dokümantasyon ulusal hizmetlerine olduğu kadar, bibliyografya çalışmalarına, özellikle ulusal ve bölgesel bibliyografya bültenlerine gerekli araçları sağlayıp geliştirmek.

7 — Kitaplarla ilgili araştırmaları canlandırmak.

8 — Yeni okuma - yazma öğrenenlerin yararlanacağı okuma kitaplarını arttırmak.

9 — Sakatlara, özellikle körlere özgü kitapların basım ve yayımını çoğaltmak.

10 — Ulusal dillerde kitap yayımını arttırmak. 1971'de Türkiye'de basılıp derlenen eserlerin sayısı 6.541'ibuldu. Bu rakam, Türk yayın tarihinde bir rekordur. 5.477 telif esere karşılık, 1.064 çeviri eser yayınlandı. İstanbul'da 3.763, Ankara'da 2.161, başka şehirlerimizde 617 eser basıldı. Türkiye'de yayınlanan kitaplar yalnız nicelik bakımından bir artış göstermekle kalmıyor, nitelik bakımından da büyük bir değişim gösteriyor. İçinde bulunduğumuz Uluslararası Kitap Yılında ise,

daha büyük bir ilerleme olacağı umulmakta.

11 — Kitap fiyatlarını ucuzlatarak okuma alışkanlığını geliştirmek için, halka ucuz kitap basım ve dağıtımıyla ilgili denemeleri kıyaslamayı kolaylaştırmak.

Bir cep kitabının fiyatı, bir işçinin bir saatlik ücretini aşmamalı, derler. (Türkiye'de resmi sektörde işçinin saat ücreti -ortalama olarak - 250 kuruştur.) Böyle olursa, okuyucu kitap satın alabilir. Ancak, okuyucu için, başka olanaklar da var, tabii: Okul kitaplıkları, halk kitaplıkları, gezici kitaplıklar gibi. Bizde okul kitaplıklarının kitap koleksiyonları cılız, kalifiye personeli az ya da hiç yok. Birçok ülkede, okul yöneticileri, ders kitaplarını bedava dağıtmaya çalışırlar. Bizde de, üç yıldan beri, ilkokulların 1, 2 ve 3. sınıflarına ait alfabe ve okuma kitapları («Güzel Türkçe» kitapları) - zengin ve yoksul demeden - bedava verilmektedir. Gönül ister, ki bu güzel usul, ilkokulların ikinci dönemi ile orta okulları, liseleri de içine alsın! Fakat, bu tedbir, Devlet bütçelerini ağır yükümler altına sokmaktır.

12 — Kitap kâğıdını, öteki ham maddeleri az gelişmiş ülkelerin emrine derhal vermek için gereken faaliyetleri canlandırmak.

Türkiye'de kitap kâğıdı fiyatları çok pahalıdır. Bu yüzden kitaplar, üçüncü hamur denilen gazete kâğı-

dına basılmaktadır. Bu da kitabın dayanıklılığını azaltır. Hükümet gazete kâğıdı fiyatlarında biraz indirim yaptıysa da bu yetersizdir. Asıl kitap kâğıdı fiyatlarında indirim yapılmalı, posta ücretlerinde de indirim sağlanmalıdır.

Uluslararası Kitap Yılı'nın üçüncü konusu, okuma alışkanlığını geliştirici tedbirlerin alınmasıdır. Bu sorun, toplumun bütün katlarını ilgilendirir. Çünkü okuma, bütün toplumun yararlanacağı sürekli eğitim sürecinin vazgeçilmez bir ögesidir.

Çocuk eğitiminin, okuma - yazma öğretiminin birçok sorunu var. Bu eğitim - öğretimin gerektirdiği kitapları, öğretmenler, çevrelerinde kolaylıkla bulabilmeli. Radyo - televizyon da okuyup yazmayı teşvik etmeli. Göze ve kulağa seslenen bu metaryalin kitapların yerini tutacağı bir döneme girdiğimizi, gene kitaplar yazıyor, söylüyor!... Siz de bu fikirde misiniz, acaba?

Bazı ülkelerde, hâlâ eski pedagoji yöntemlerinin kullanılması yüzünden, çocuklar, okulu bitirir bitirmez kitap okumaktan vazgeçerler. Ne yazık ki bizde de durum aynı. Okul kitaplıkları, yalnız eğitici - öğretici ders kitaplarına değil, eğlendirici, hoşça vakit geçirtici eserlere de yer vermeli. Böyle kitaplar, öğrencinin kafasını dinlendirirken, ona okuma zevki de aşılar. Bazı ülkelerde gazeteciler, dergi yayıncıları; okuma alışkanlıkları üzerine anketler, incelemeler yaptılar. Bununla güdülen

amaç, kimlerin neler okuduğunun, kimlerin neden okumadığının anlaşılmasıdır. Ne tip eserler okunuyor? Neden başka eserler okunmuyor? Bizde de bu çeşit anketler, araştırmalar yapılmalı.

Okuyucu, yeni çıkan kitaplardan: gazeteler, dergiler, radyo ve televizyonla haber alabilir. Bu hizmetler de Türkiye'de yetersizdir. Yeni yayınları tanıtmaya yazılarına yer veren kaç gazete ve dergimiz var? Bir yıldır, radyolarımızdan (Kitap saati) da kaldırıldı. Televizyonda ise, kitap tanıtımları daha başlamadı. Uluslararası Kitap Yılında, TRT ye çok görevler düşüyor. O ise, Milli Eğitim Bakanlığının bu yoldaki yazısına cevap bile vermedi.

Yayınevlerinin, kitabevlerinin zaman zaman çıkardıkları kataloglardan da yeni kitapları öğrenmek mümkün. Başka ülkelerde kitap kütüphaneleri vardır. Bunlar, yeni çıkan kitapları, prospektüslerle tanıtırlar.

Kütüphaneciler, pasif biçimde, ellerini - kollarını bağlayıp okuyucu bekleyecekleri yerde, aktif olarak, kolları sıvayıp okuyucunun ayağına gidip okuyucu aramalıdır. Milli Eğitim Bakanının 23 Ocak 1972'de radyoda ilân ettiği «okuma seferberliği» ancak böyle olur.

Bu konuyu özetleyecek olursak, şu sonuçlara varırız:

1 — Çocuk ve gençlik kitaplarının basım, yayım ve dağıtımını yurt çapında teşvik için özel çaba-

ları derleyip toparlamalı, bir düzene sokmalı.

2 — Okul kitaplıkları ile kültür merkezlerinin kaynaklarını, faaliyetlerini arttırmalı.

3 — Okuma alışkanlıkları üzerine anketler hazırlamalı. Bu alanda, başka ülkelerin aldığı tedbirleri, kıyaslı biçimde gösterecek incelemeler yapılmalıdır.

Uluslararası Kitap Yılı'nın dördüncü ve son konusu da: **Eğitimin, uluslararası anlaşmanın, barış içinde birlikte yaşamın hizmetinde kitaplar'dır.** Burada da yöneticilere, öğretmenlere, yurttaşlara çok görevler düşüyor. Derler ki, iyi haberler ve bilgilerle donatılmış bir kamuoyu, kişisel özgürlüklerin en iyi garantisidir. Kamuoyunun biçim almasında kitapların, süreli yayınlar denilen gazete ve dergilerin, oynadığı rol pek büyüktür. Bölgesel ve ulusal sorunların bilinip anlaşılmasında, bunların etkisi, çok önemli bir yer tutar.

Kendi yurdumuzu iyice biliyor muyuz? Yabancı ülkeleri, yeterince tanıyor muyuz? Dünyadan ayrı ve uzak yaşayabileceğimize ihtimal verilebilir mi?

Bazı ülkelere, Uluslararası Kitap Yılı, kitap sergi ve fuarları aracılığı ile, yabancı ülkeleri daha iyi tanıma fırsatını verecek. Belgrad, Frankfurt, Kahire, Kudüs, Nice, Varşova, Yeni Delhi ve dünyanın başka büyük şehirlerinde uluslar-

arası kitap fuarları açılacak, buralarda başka kültürleri temsil eden eserler, çeviriler, süreli yayınlar gösterilecek ve satılacak. Bu fuarlar, Uluslararası Kitap Yılı'nın konularını kapsayacak biçimde düzenlenecektir. Türkiye'miz bu alanda da harekete geçmek için çok geç kaldı. Onun için, bizde, güz aylarında sadece İstanbul, Ankara ve İzmir'de ulusal kitap sergileri düzenlenmesi, bu arada bir de Yayın Kongresi toplanması düşünülmüyor.

Dünyanın bazı bölgelerinde, edebiyat, hâlâ geniş çapta sözlü bir gelenek olarak sürüp gider. Örneğin, Afrika'da, ölen bir kâhin ya da bilge, yanan bir kitaplık sayılır. Sözlü edebiyat geleneği bizde de var. Halk ozanları, kendi ürünlerini ya da kullaktan duyduklarını, sözlü olarak, başkalarına nakil ve rivayet ederler. Bunlar arasında : Destanlar, maniler, nefesler, ninniler, şiirler, türküler gibi manzum edebiyat ürünleri vardır. Gene bunlar arasında : Efşaneler, hikâyeler, masallar, menkıbeler gibi düzyazı örnekleri var. Bunları biliyor muyuz? Atasözleri, deyimler, bilmeceler, bulmacalar gibi anonim halk edebiyatı ürünleri var. Bekri Mustafa, Bektaşî, İncili Çavuş, Karagöz - Hacıvat, Keloğlan, Nasreddin Hoca fıkrası ve oyunları gibi halk mizahı örnekleri var. Bütün bu halkbilim dediğimiz (folklor) malzemesi, atalarımızdan kalma pek değerli bir hazinedir. Bu sözlü edebiyatı yazılı duruma getirmek için, bazı çabalar göstermeli-

yiz. Bunları kitap biçiminde bastırıp yayımlamalıyız.

Yabancı ülkelerde çıkan kitaplar, başka basmalar, yurdumuza kolayca, serbestçe giremiyor. Buna engel olan bazı idari kararlar, yürürlükteki kanunlar bulunduğu gibi, itihâlât güçlüklerimiz, döviz durumu da var. Yazılı, basılı eğitim malzemelerinin dünyada serbestçe yayılması lehinde kanıtlar (deliller) vardır. Hele bilimsel ve teknik eserlerin elde edilmesi kolaylaştırılmalıdır. Bu işten yurdumuzun sağlayacağı kazançlar, sayılmakla tükenmez.

Bu konuyu da özetlersek, şunları saptayabiliriz :

1 — Uluslararası alanda, kitapların, kitap basımına yarayan ham maddelerin serbestçe yayılmasını teşvik etmeli.

2 — Sürekli eğitimde kitapların oynadığı rolün önemini kavramalı.

3 — Eğitim plânlayıcıların bütün dikkatini, elkitapları ve genel konuda eserlerin yayım, dağıtım ve yararlanma işlerine çekmeli.

4 — Bilimsel ve teknik eserler kadar, danışma kitapları için de edinme kolaylığı sağlanmalı.

5 — Kitap alanında kültürel değişimlerin rolünü özellikle pekiştirmeli.

6 — Unutulmağa yüzütan sözlü edebiyat ürünlerinin kalıntılarını yayımlıyarak, insanlığın edebî mirasını korumalıyız.

Uluslararası Kitap Yılı'nın genel konusu, «Herkes için kitap» deyişiyle özetlendi. Ayrıca, bu yılı sembolleştiren bir amblem de kabul edildi (Belçikalı ressam Michel Olyff'in grafik eseri).

Kitaplar, UNESCO'nun benimsediği güzel ülkelere hizmet edebilir.

III — «KİTAP YASASI»

Uluslararası Kitap Yılı Destekleme Komitesince 22 ekim 1971'de Bruxelles'de onaylanan bir «Charte du livre - Kitap Yasası» var. Uluslararası yazar, yayıncı, kütüphaneci, kitapçı ve dokümantalist meslek örgütlerince hazırlanan bu Kitap ilkeleri bildirgesinin, gerek ulusal, gerekse uluslararası alanda benimsenip uygulanması istenilmektedir. UNESCO ile birlikte bu örgütler, Uluslararası Kitap Yılı dolayısıyla, kitaplara ve onlarla ilgili yayınlara önemli bir yer ayrılması gerektiğini bildirmektedirler. Kişinin yücelmesi, ekonomik ve toplumsal kalkınmanın sağlanması, uluslararası anlaşma ve barışın gerçekleşmesi yolunda kitapların yardımı başlıca bir önem taşır. Bu örgütler, uluslararası öteki örgütleri olduğu gibi, ulusal ve bölgesel örgütleri de bu Kitap yasasına uymağa ve uygulamaya çağırmaktadırlar.

Büyük bir değer taşıyan bu belgenin Türkçesi, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu yayın organı olan «UNESCO haber bülteni»nin aralık

1971 - ocak 1972 tarihli 7. sayısında yayımlandı (s. 6 - 10).

Bütün metnini burada okumak olanağını bulamayacağımız bu Yasa'nın, ancak madde başlıklarını - izninizle - okuyacağım :

Madde 1 — Okumak, herkesin hakkıdır.

Madde 2 — Kitapsız eğitim olmaz.

Madde 3 — Yazarların yaratıcı çalışmalarını teşvik edecek ortamı yaratmak, toplumun görevidir.

Madde 4 — Sağlam bir ulusal basım sanayii, ulusal kalkınma için şarttır.

Madde 5 — Basım sanayiinin kalkınması, Kitap yayımını kolaylaştırıcı koşulların sağlanmasıyla olur.

Madde 6 — Yayıncı ile okuyucu arasındaki bağı, kitabeveleri kurar.

Madde 7 — Bilim ve sanat ocakları, enformasyon merkezleri ve kitaplıklar, yardımcı ulusal kaynaklardır.

Madde 8 — Enformasyonu koruma, yayma ve dokümantasyon, kitap dâvasını destekler.

Madde 9 — Ülkeler arasında serbestçe kitap alış - veriş, ulusal kitap üretimi için şarttır; uluslar arasındaki anlayışı kolaylaştırır.

Madde 10 — Kitaplar, uluslar arasında anlayış ve barış için işbirliği dâvasına hizmet eder.

Bu maddenin metniyle konuşmamıza son verelim :

«UNESCO'nun kuruluş sözleşmesi şu sözlerle başlar: 'Savaşlar önce insanların zihninde doğar, onun için barışı savunacak nedenler de insanların zihninde yetişmeli, yerleşmelidir.' Aydın bir dostluk, karşılıklı anlayış havasının yaratılmasına olan çok geniş katkısı ile Kitap, barış için yetiştirilecek, yerleş-

tirilecek nedenlerin başlıcalarından biri sayılır. Bunun için, bütün ilgililer, kitapların kapsamının kişinin gelişme ve olgunlaşmasına, ekonomik ve toplumsal ilerleyişe, uluslararası anlayışa ve barışa hizmet eder olması üzerinde özenle durmak zorundadırlar.»

Kitap yılı'nın hepimize kutlu olmasını dilerim!..